



## ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО И РАЗВИТИЕТО НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ВЪВ ВТУ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ ПРЕЗ 2022 Г.

За да продължи да се развива като значим образователен и научноизследователски център, Великотърновският университет се стреми да следва водещите принципи и политики, заложи в „Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030“. През 2022 г. университетът приложи мерки, които целят да допринесат за: високата квалификация и ефективното кариерно развитие на научните кадри, подобряване на жизнения стандарт и социалния им статус, повишаване на броя им и балансираното им разпределение по възраст, пол и научни области; развиване и ефективно използване на научната инфраструктура, спомагащо за провеждането на интензивна научноизследователска дейност; развитие на партньорството с бизнеса за повишаване трансфера на знания и адекватно приложение и комерсиализация на научния труд; разширяване на участието на университетската научна общност в международното изследователско пространство.

### *Дейности за постигане на специфична цел 1. Осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания*

От 2018 г. в университета функционира необходимата нормативна база, която гарантира покриването на минималните национални изисквания при придобиването на научни степени и заемането на академични длъжности. Като допълнителна мярка за поддържането на високо качество действащите *Правила за събиране, актуализиране и използване на наукометрични данни във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ с оглед изпълнението на минималните национални и допълнителните университетски изисквания за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности*, въз основа на чл. 2б., ал. 5 на ЗРАСРБ, завишават с 10% минималните национални изисквания за заемане на академичните длъжности „Доцент“ и „Професор“ във ВТУ (с изключение на Област 4. Природни науки, математика и информатика). С цел повишаване качеството и ефективността на научноизследователската и художественотворческата дейност, подобряване подбора, квалификацията и професионалното израстване на кадрите и стимулиране на индивидуалната, творческа, научно-учебна изява и активност на академичния състав се прилага *Правилникът за атестиране на преподавателските, научно-преподавателските и изследователските кадри във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“*. Доказателство за ефективното кариерно развитие на учените университета, основано на високо ниво на научните изследвания са и проведените през отчетната година конкурси за израстване в академична длъжност, информация за които е посочена във връзка с изпълнението на специфична цел 3.

Фактор за повишаване на квалификацията на учените и поддържане на високо качество на научните изследвания е и проектната дейност. Ежегодно ВТУ финансира на конкурсен принцип проекти по Наредбата за условията и реда за оценката, планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност. През 2022 г. по тази линия стартира изпълнението на 29 нови проекта на обща стойност 230 724,50 лв. и продължава изпълнението на 1 проект от 2021 г. на стойност 7 500 лв.

Великотърновският университет развива и проектна дейност по национални и международни програми. През 2022 г. започва изпълнението на 7 проекта по конкурси на Фонд „Научни изследвания“. Общата им стойност възлиза на 442 123,89 лв. като университетът е бенефициент по 5 от тях и партньор по останалите 2. През отчетната година ВТУ става бенефициент и по 1 проект към Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства с бюджет от 26 615 лв. и партньор по 1 проект към Национален иновационен фонд с бюджет 48 191,44 лв.

Университетът разработва и изпълнява и проекти по програма Еразъм +. През отчетната година са стартирали 2 такива проекта. В единия случай ВТУ е координатор с общ бюджет от 400 000 евро, а в другия – партньор с бюджет от 74 219,48 евро.

***Дейности за постигане на специфична цел 2. Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учениците и специалистите, заети в научноизследователска дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд***

Във връзка с постигането на специфична цел 2 през 2021 г. бяха обновени *Вътрешните правила за организация на работната заплата*, функциониращи във ВТУ, с което се предвиди: изплащането на еднократни допълнителни възнаграждения към работната заплата на преподаватели, които са на основен трудов договор и са публикували студии, статии и монографии, индексирани в световните бази данни Scopus и Web of Science; изплащането на допълнително месечно възнаграждение на главните редактори и научните/редакционни секретари на годишниците на ВТУ, както и на научни списания на ВТУ, включени в поне 5 международни мрежи за рецензиране/индексиране.

За публикуването от преподаватели, които са на основен трудов договор във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ (самостоятелно или в съавторство), на студии или статии в поредични издания, списания или сборници, които са индексирани в световните бази данни Scopus и Web of Science, както и за публикуването на монографии, индексирани в Scopus и Web of Science, на тези преподаватели се изплаща еднократно допълнително възнаграждение към работната заплата за всяка отделна публикация, както следва:

1. За самостоятелното публикуване на статия в издания, включени в световните бази данни Scopus и Web of Science, от преподавател на основен трудов договор (ОТД) във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ на същия се изплаща еднократно допълнително възнаграждение към основната заплата в размер на 300 лева за всяка отделна статия;

2. За самостоятелното публикуване на студия в издание, включено в световните бази данни Scopus и Web of Science, от преподавател на ОТД във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ на същия се изплаща еднократно допълнително възнаграждение към основната заплата в размер на 420 лева за всяка отделна студия;

3. За самостоятелното публикуване на монография, включена в световните бази данни Scopus и Web of Science, от преподавател на основен трудов договор (ОТД) във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ на същия се изплаща еднократно допълнително възнаграждение към основната заплата в размер на 600 лева за всяка отделна монография.

4. В случаите, когато публикацията има повече от един автор на ОТД от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, на преподавателите се изплаща такава част от сумата, която е пропорционална на броя на съавторите на ОТД във ВТУ.

Допълнителното трудово възнаграждение за публикации, индексирани в световните бази данни Scopus и Web of Science, се изплаща със заповед на ректора четири пъти в годината, съответно към работните заплати за месеците март, юни, септември и декември.

През 2022 г. ВТУ участва успешно в първия етап от изпълнението на НП „Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“. Във връзка с това през календарната година 32 преподаватели са получили допълнително трудово възнаграждение, награди или други финансови стимули за авторство или съавторство на научни публикации в списания, реферирани или индексирани в световните бази данни Web of Science или Scopus на обща стойност 20 517,95 лв.

Предвидените възнаграждения с непостоянен характер за главните редактори и научните/редакционни секретари на годишниците на ВТУ, както и на научни списания на ВТУ, които са включени в поне 5 международни мрежи за рецензиране/индексиране, се заплащат под формата на допълнително месечно възнаграждение, както следва:

1. Главен редактор на годишник или на научно списание с периодичност 1 книжка годишно – 150 лв.

2. Главен редактор на годишник или на научно списание с периодичност повече от 1 книжка годишно – 250 лв.

3. Научен/редакционен секретар на годишник или научно списание с периодичност 1 книжка годишно – 100 лв.

4. Научен/редакционен секретар на годишник или научно списание с периодичност повече от 1 книжка годишно – 150 лв.

По тази линия през отчетната 2022 г. във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ са начислени и изплатени допълнителни възнаграждения на 28 на брой преподаватели в размер на 65 100 лв.

Съгласно анекс № 3/12.07.2022 г. към колективен трудов договор от 01.06.2021 г. между синдикатите и Ректора на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ е договорено увеличение на основна работна заплата, както следва:

Длъжност	Процентно увеличение
<b>За научно-преподавателския състав – средно 18.67 %</b>	
Асистент	15.38 %
Главен асистент	14.29 %
Доцент	20.00 %
Професор	25.00 %
<b>За нехабилитираните лица, на които се възлага само преподавателска дейност – средно 7.68 %</b>	
Преподавател	7.94 %
Старши преподавател	7.41 %
<b>За преподавателите, наети по § 11 от ПРЗ на ЗВО – средно 7.68 %</b>	
Доцент	7.94 %
Професор	7.41 %

**Дейности за постигане на специфична цел 3. Повишаване на броя на учените до характерни за ЕС нива и балансираното им разпределение по възраст, пол, научни области и региони**

Приоритет за Великотърновския университет е и повишаването на общия брой на учените и тяхното балансирано разпределение по възраст, пол и научни области. Данните във връзка с новозаетените академични длъжности и новопридобитите научни степени през отчетната година са показателни. Проведени и приключили със заемане на академична длъжност са следните конкурси:

1. Общо 4 за академична длъжност „Професор“: 1 в научна област 4. Природни науки, математика и информатика, 1 в научна област 1. Педагогически науки и 2 в научна област 2. Хуманитарни науки. Посочената длъжност са заели две жени и двама мъже.

2. Общо 8 за академична длъжност „Доцент“: 1 в научна област 1. Педагогически науки, 3 в научна област 2. Хуманитарни науки, 3 в научна област 3. Социални, стопански и правни науки и 1 в научна област 9. Сигурност и отбрана. Посочената длъжност са заели пет жени и трима мъже.

3. Общо 5 за академична длъжност „Главен асистент“: 1 в научна област 2. Хуманитарни науки и 4 в научна област 8. Изкуства. Посочената длъжност са заели три жени и двама мъже.

През календарната 2022 г. във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ ОНС „Доктор“ са придобили общо 52 души – 33 жени и 19 мъже. Четири от лицата са щатни за Университета. През отчетната година ОНС „Доктор на науките“ са придобили общо 5 души – 4 жени и 1 мъж. Отново четири от лицата са щатни. Следва да се отбележи, че тяхното израстване в научна степен е финансирано по вътрешен проект на ВТУ, стартирал през 2022 г. и продължаващ през 2023 г.

ЗВЕНО	НАУЧНА СТЕПЕН		ОБЩО
	ОНС „Доктор“	ОНС „Доктор на науките“	

<b>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</b>	52	5	57
Стопански факултет	3		3
Юридически факултет	6		6
Филологически факултет	7		7
Педагогически факултет	9		9
Православен богословски факултет	3		3
Исторически факултет	7	1	8
Факултет „Математика и информатика“	2	1	3
Философски факултет	9	2	11
Факултет по изобразително изкуство	6	1	7

Анализът на структурата на академичния състав на ВТУ по академични длъжности и научни степени за 2022 г. сочи, че има относителен паритет по полов признак – не се наблюдава нито феминизиране, нито наличието на дискриминация спрямо жените. От възрастова гледна точка може да се каже, че академичният състав е жизнен и балансиран. Няма лица над изискуемата от закона възраст от 65 години. Сравнително равномерно е и разпределението по научни области предвид размера и капацитета на отделните факултети.

<b>Структура на академичния състав по академични длъжности и възраст за 2022 г. (брой)</b>					
<b>Академична длъжност/пол</b>	<b>до 35 години</b>	<b>36 - 45 години</b>	<b>46 - 55 години</b>	<b>56 - 65 години</b>	<b>над 65 години</b>
Професор	0	0	16	66	1
от тях жени	0	0	8	31	0
Доцент	1	42	81	61	0
от тях жени	1	28	43	35	0
Главен асистент	19	58	56	10	0
от тях жени	15	37	32	4	0
Асистент	23	28	17	0	0
от тях жени	12	15	12	0	0
Изследовател	42	112	164	128	0
от тях жени	27	73	94	63	0

<b>Структура на академичния състав по научни степени и възраст за 2022 г. (брой)</b>					
<b>Научна степен/пол</b>	<b>до 35 години</b>	<b>36 - 45 години</b>	<b>46 - 55 години</b>	<b>56 - 65 години</b>	<b>над 65 години</b>
Доктор на науките	0	0	7	32	1
от тях жени	0	0	3	14	0
Доктор	31	113	153	97	0
от тях жени	21	71	85	54	0

*Дейности за постигане на специфична цел 4. Развитие, поддържане и ефективно използване на модерна научна инфраструктура, балансирана по тематични области и региони, и осигуряване на необходим достъп до европейска и международна научна инфраструктура*

Сред целите на Великотърновския университет е и поддържането, развиването и ефективното използване на научната инфраструктура. Научноизследователската инфраструктура на ВТУ включва

обособени институти, центрове и лаборатории в различни приоритетни научни области, които преследват цели по интегрирането на науката, обучението и корпоративната практика към европейските и световните постижения. Към настоящия момент съществуват общо 20 такива звена: Институт за перспективни научни изследвания; Институт „Конфуций“; Център „Търновска книжовна школа“; Център по геоархеология и прогнозно археологическо моделиране (GEOARCHSE); Център за медиевистични изследвания; Център за изследване на комунизма (ЦИК); Център за етнология и културна антропология (ЦЕКА); Център за дигитализация и приложение на ГИС в историята, археологията и културно-историческото наследство; Лаборатория за дигитални ресурси по история и археология; Център за социално-педагогически изследвания; Лаборатория за социални иновации; Център за трансгранични изследвания; Център за философски изследвания; Център по психология; Лаборатория по приложна академична етика; Лаборатория по национална сигурност; Работилница по феноменология на политиката ARS; Научноизследователски център за изкуства; Лаборатория по дълбок и висок печат; Център по систематическо богословие (ЦСБ). Част от структурата на Великотърновския университет е и Информационно-библиотечният и издателски комплекс (ИБИК), интегриращ дейността на Централна университетска библиотека (заедно с филиалните библиотеки към отделните факултети) и Университетското издателство „Св. св. Кирил и Методий“. Университетската библиотека на ВТУ е единствената извънстолична библиотека, която има център за дигитализация и ще предложи на читателите си дигитални колекции от османски ръкописи и старопечатна литература, както и от редки, ценни и старопечатни книги и периодични издания. Наред с това тя предлага достъп до международни бази данни, в това число библиотечни, научни и др.:

Пор. номер на базата	Код на базата данни	Наименование на базата данни	Брой научни области	Описание на научните области
1	3	Scopus	9	Уеб ресурси в областта на биологичните, медицински, социални и други науки
2	4	EBSCO	9	Естествени, технически, хуманитарни, обществени науки и изкуства
3	5	JSTOR		Естествени, технически, хуманитарни, обществени науки и изкуства
3	9	Web of Science	9	Естествени, технически, хуманитарни, обществени науки и изкуства
4	12	Journal Citation Reports	9	Естествени, технически, хуманитарни, обществени науки и изкуства
5	21	BIOSIS CitationIndex	9	Естествени, технически, хуманитарни, обществени науки и изкуства
6	99	Oxford Academic	9	Естествени, технически, хуманитарни, обществени науки и изкуства
	99	Сиела Норма Архив Държавен вестник		Нормативи и документи в областта на българското и европейско право, счетоводство, данъци, осигуряване, външнотърговски и митнически режим, строителство, енергетика, образование, преведени актове на английски и руски език, процедури.
7	99	НАБИС	9	Национална академична библиотечно-информационна система
8	99	ИНИОН РАН	9	Социални и хуманитарни науки
9	99	EUR-Lex	1	Право

**Дейности за постигане на специфична цел 5. Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количество и качество на международно видимата научна продукция**

Великотърновският университет се стреми да насърчава публикуването в авторитетни научни издания. Традиционно приоритетни за финансиране със средства от държавния бюджет са именно проектите за подкрепа на специализирани публикации в реферирани издания и издания с импакт

фактор. Стратегическа насока в дейността на Университетското издателство е трансформирането на периодичните издания и годишниците на ВТУ за посрещане изискванията на Scopus и Web of Science. Продължава подобряването на онлайн визията на университетските периодични издания, базирано на препоръките и констатациите за всяко от тях от страна на представителите на „Clarivate Analytics“. Увеличи се броят на чуждестранните авторитетни учени в редакционните колегии на изданията на ВТУ. Коригирана и допълнена е общата информация за някои от списанията на български и на английски език. Видимо подобрили са текстовете на английски език. Утвърдено е членството на университета в Crossref, благодарение на което стана възможно регистрирането и получаването на DOI номера за публикациите, отпечатани в периодичните издания, както и на самите издания (процесът е започнат и утвърден чрез финансиране по вътрешни проекти на ВТУ през 2021 и 2022 г.). В резултат от положените научно списание „Епохи“ на Исторически факултет е индексирано в световната база данни Web of science. Ръководството на ВТУ отчита и необходимостта от обвързването на публикуването в престижните бази данни със съответно материално стимулиране. В тази връзка функционира система за изплащането на еднократни допълнителни възнаграждения към работната заплата за публикации, индексирани в световните бази данни Scopus и Web of Science. Политиката на университета за по-голяма видимост и качество на научната продукция е успешна тъй като в рамките на 2022 г. имаме ръст с 11,9 % на публикациите в Scopus и Web of Science.

***Дейности за постигане на специфични цели 6. Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение, 7. Разширяване на приложните научни изследвания и фокусирането им върху приоритетните области на ИСИС, 8. Стимулиране на частните инвестиции в науката, 10. Значително интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло***

Дейностите, изпълнявани от ВТУ за постигане на горепосочените цели се припокриват с обхвата на експертиза на вече споменатия Институт за перспективни научни изследвания (ИПНИ). През 2022 г. продължиха усилията за неговото институционално укрепване и утвърждаване като водещо звено за развитие на научноизследователска дейност и трансфер на знания и технологии към местната власт и бизнеса. С цел подпомагане на изследователските и образователни дейности на ВТУ, Институтът участва в подготовка и стартиране изпълнението на мащабни научноизследователски проекти за разширяване на научните постижения сред бизнеса и обществото. Ключова дейност през 2022 г. е реализацията на най-значимия проект за модернизация на учебните програми, насърчаване на дигитализацията и разработване на дигитални образователни ресурси, както и създаване на нови изследователски звена във ВТУ. През отчетната година бе създаден и оборудван Център за дигитализация и приложение на ГИС в историята, археологията и културно-историческото наследство към Исторически факултет (Решение на АС №10 от 04.07.2022 г.) и Лаборатория по национална сигурност към Философски факултет (Решение на АС №14 от 12.12.2022 г.).

През 2022 г. екипът на ИПНИ извърши работа по четири основни приоритета:

**1. Институционално и експертно укрепване на Института и утвърждаването му като генератор на проекти и стратегии за развитие на ВТУ**

Основните дейности при изпълнение на първия приоритет от работния план на Института са свързани с изпълнение на концепция за развитие на Института и дългосрочна иновационна стратегия за развитие на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Това е стъпка за фокусиране на научния потенциал на университета спрямо съществуващите възможности за иновации в сферата на културните и творческите индустрии, както и синхронизиране с приоритетите на регионално ниво. Като част от дейността на Института е популяризиране на Стратегическата програма, която е в унисон с тенденцията за модернизация и трансформацията на университета, насърчаване на иновации в културните и творческите индустрии на България, като се основава на традициите на ВТУ, на историческото и културното наследство, на историческата и духовна столица на България – Велико Търново. Стратегията фокусира разнородните професионални направления на ВТУ към една обща

цел, тъй като общо 81% от професионалните направления във ВТУ са директно свързани и могат да бъдат интегрирани към постигане на целите на стратегията, като дефинира възможности за развитие на нови образователни програми, насочени към културни и творчески индустрии; инкубационна и акселераторска програма за подкрепа на начинаещи фирми на студенти и докторанти; насърчаване на предприемачески клубове в различни професионални направления; развитие на модул за компетенции за иновации - иновативни, ориентирани към студентите практики, включващи ИКТ, развитие на модул за компетенции по предприемачество и дигитална компетентност.

Други изпълнени дейности по приоритет 1 са свързани със създаване на проектни екипи към ИПНИ в различни тематични направления, както следва:

- Проектен екип за разработване на проект Аграрното предприемачество в България като фактор за прилагане на иновации от Индустрия 4.0 и Индустрия 5.0“, предложен за финансиране по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2022 год.” на Фонд „Научни изследвания” към Министерството на образованието и науката.. Екипът включва широк кръг от учени на ВТУ, Нов български университет и Икономически институт от БАН ангажирани с проучване на агропредприемачеството;
- Проектен екип за разработване и апробиране на методология за социално-икономически компас на селските райони Екипът е мултидисциплинарен и включва представители на две катедри от Стопански факултет на ВТУ;
- Проектен екип за участие на ВТУ консорциум от европейски университет OpenEU. Екипът включва зам. ректора по международна дейност, Директор на център за дистанционно обучение, Директор на ИПНИ, Научен секретар на ВТУ и други представители на Стопански и Философски факултет.

## 2. Развитие на университетската и научноизследователска инфраструктура чрез привличане на проектно финансиране и подобряване на ресурсната обезпеченост на ВТУ

В рамките на тази дейност екипът на Института проучи редица ключови възможности за привличане на проектно финансиране с цел развитие на университетската и научноизследователска инфраструктура. Институтът има водеща роля при разработване на проекти по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” 2014 – 2020 с бенефициент ВТУ. Институтът поема координацията по изпълнение на мащабен проект за „Иновативно образование в хуманитарни и социални науки чрез цифрова трансформация и модернизация“ по процедура „Модернизация на висшите училища“ с партньори СУ, ЮЗУ и ТУ-Габрово. Проектът обхваща модернизация на учебните програми и съдържание в приоритетни професионални направления 2.1 „Филология“, 2.2 „История и археология“, 3.4 „Социални дейности“ и 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“; въвеждане на дигитално образователно съдържание, електронни ресурси и облачни технологии в образователния процес за обучение в хуманитарни и социални науки; професионално развитие на преподавателите и подобряване на уменията им за използване на ИКТ-базирани иновационни образователни технологии; развитие на иновативния потенциал на ВТУ чрез интернационализация и участие в мрежи.

Един от сериозните компоненти на проекта е дигитализация на учебната среда и учебното съдържание и въвеждане на нови ИКТ решения за виртуален университет във ВТУ и партньорите като:

- Създаване на 10 виртуализирани учебни зали и специфичното софтуерно решение за Виртуален университет;
- Виртуална библиотека, вкл. виртуализация на част от наличното текстово и графично съдържание на наличния библиотечен фонд
- Лаборатория за дигитални ресурси по история и археология – ще предлага най-съвременни технологии в областта, в това число лицензи за специализиран софтуер и специализиран хардуер – дрон за заснемане на исторически и археологически обекти.

В рамките на проекта ще бъдат включени общо 759 студенти (15% от общо обучаваните към момента студенти в 4-те професионални направления в 4-те университета), общо 300 преподаватели

от висшите училища, включени в програми за повишаване на квалификацията и участващи в краткосрочни специализации, представляващи 43% от целия академичен състав в 4-те професионални направления; както и 55 докторанти и млади учени.

Проектът е на обща стойност 4 175 484 лева с финансиране по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014 - 2020“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Други дейности на Института, изпълнени през 2022 г. са свързани с проучване на възможности за разработване на проекти по Фонд „Научни изследвания“, Програма Еразъм и Хоризонт Европа.

### 3. Развитие на партньорството с бизнеса, с цел повишаване трансфера на знания и адекватно приложение и комерсиализация на научния труд

Основните дейности при изпълнение на този приоритет са свързани с въвеждане на мерки за насърчаване на предприемачески идеи сред академичния състав на ВТУ, като целта е да се осигурят стимули за превръщане на ВТУ в регионален академичен лидер в областта на хуманитарните и социални науки. Предложена е система от стимули, свързани с отчитане на постиженията и атестацията на академичния състав, при участие в експертни групи, общностни проекти, съвместни екипи с бизнеса, като тази система е в процес на обсъждане.

В своята начална фаза е проучване на възможностите и разработване на концепция за създаване на иновационен клъстер за креативните и творчески индустрии, като целта е да се развият услуги в подкрепа на иновациите, ориентирани към креативни и творчески индустрии, с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси и услуги. Водещата цел е да се отговори на обществените предизвикателства и възможности на региона, като ВТУ се превърне в двигател за създаване на клъстер в Приоритетна област „Знание и иновации“ като част от Стратегията за развитие на културата във Велико Търново. Новите възможности са свързани с прилагането на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен Централен Район, чиято специфична цел 1.2. е свързана с изграждане на иновационна среда и мрежи за ново развитие, и поставя акцент върху развитието на регионални и местни лаборатории за технологични изпитвания, насърчаване на предприемачеството в организации, които се занимават с научни изследвания, поддържане на успешни клъстери, адресиране на пропуските в научно-изследователската инфраструктура и оптимално използване на споделения инфраструктурен капацитет, създаване на центрове за върхови постижения, регионални и местни лаборатории за технологични изпитвания и др.; Изграждане на хъбове/споделени пространства за млади технологични предприемачи.

Разработен е стратегически проект на ВТУ за изграждане на Регионален иновационен център като ключова научна инфраструктура за културни и социални иновации в България – Комплекс за дигитални ресурси и технологии в хуманитаристиката и социалните науки, дигитализация на културно-историческо наследство, медии и комуникации, център за съвременни визуални изкуства.

Като част от този приоритет е направено проучване на възможностите за развитие и модернизиране на университетски библиотечен комплекс, спортни и учебни зали, като в резултат на проучването са идентифицирани възможностите за привличане на средства за модернизация на материалната база на ВТУ. Подготвен е доклад с възможности за финансиране на стратегически проекти на Великотърновския университет.

Инициирани са съвместни действия с Европейски институт за иновации и стратегически анализ за проекти от взаимен интерес. В процес на проучване на възможности за съвместни проекти за трансфер на знания и развитие на иновации във ВТУ.

### 4. Идентифициране и разработване на стратегически партньорства с ключови представители на публичния сектор, неправителствени организации, местни и чуждестранни образователни и научни институции и звена с цел подобряване качеството на предлагания от ВТУ образователен продукт

В рамките на този приоритет през 2022 г. са реализирани следните дейности:

- Установяване на контакти и активно взаимодействие с ключови представители на публичния сектор – регионални и местни власти на територията на област Велико Търново и неправителствени организации. Целта е разработване на дългосрочни стратегически



партньорства за подобряване качеството на образователния продукт и бъдеща реализация на студентите на ВТУ;

- Предоставена е експертиза и услуги за популяризация на стратегията за Корпоративна социална отговорност в партньорство с МТСП. В тази връзка на 25.11.2022 г. във ВТУ се проведе съвместен семинар за популяризиране на политиките в областта на корпоративната социална отговорност – перспектива за устойчиво развитие. Събитието е част от подписано споразумение за партньорство между Министерство на труда и социалната политика и Великотърновски университет за съвместни действия в областта на социалната икономика и корпоративна социална отговорност. Семинарът бе посетен от 40 представители на местния бизнес, институции, неправителствени организации и академичната общност, с цел повишаване на възможностите за насърчаване на социално-отговорни инициативи с полза за обществото;
- Проучване на нуждите от развитие на експертен опит в сферата на подготовката на проучвания и анализи за нуждите на стратегическото планиране и участие при подготовка на Стратегически планови документи за периода 2021 -2027 г.
- Натрупване на експертиза за провеждане на социално-икономически анализи с фокус върху селските райони на област Велико Търново, както и участие в процеса по подготовка на концепции за Интегрирани териториални инвестиции. Разработена е методология E-SMART като референтна рамка за изследване на жизнеспособността/потенциала на селските райони в България, който анализира система от показатели, така че да дефинира конкурентни предимства и ресурси на региона, които не са достатъчно добре използвани.

***Дейности за постигане на специфична цел 9. Разширяване на участието на българската научна общност в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество, както и информация за изпълняване на двустранни спогодби, споразумения и др. двустранни документи (междуправителствени и/или междунституционални)***

Безспорно сред целите на ВТУ е и интегрирането му в международното изследователско и университетско пространство. В началото на 2020 г. бе приета нова *Стратегия за интернационализация на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ за периода 2020/2023 г.* (приета с Решение на АС № 1/20.01.2020 г.). Интернационализацията е управленски подход в образователната сфера, при който дейностите, свързани с международно сътрудничество, не са изолирани в рамките на един отдел и се превръщат в приоритет и част от всички дейности, осъществявани в рамките на висшето училище, а именно – преподаване, учене, научни изследвания, академични проекти, мобилност на учебни програми, студенти, преподаватели и администрация, стажове в чужбина, в индустрията и бизнеса, академично обслужване и създаване на благоприятна мултикултурна среда за развитие, за работа, обучение и общуване.

Международното сътрудничество допринася в значителна степен за успешното хабилиране на преподавателите, за подобряване качеството на обучението и утвърждаването на Университета като национален център за образование и наука в областта на хуманитаристиката. ВТУ се ориентира към престижни университети-партньори с утвърдени факултети и специалности, с богати библиотеки и центрове за езиково обучение още от самото си създаване. Първият договор е сключен през 1972 г., а през следващото десетилетие броят на подписаните договори нараства с бързи темпове. Значителна част от преподавателите на Университета получават възможност да посетят партньорски висши училища в чужбина, да работят в техните библиотеки, да се консултират със свои колеги и да изнасят лекции. До настоящия момент ВТУ има общо 129 сключени договора с университети от 35 страни. През 2022 г.:

1. Са подписани нови договори с: Университет Токушима, Япония (01.01.2022 – 05.01.2027).
2. В процес на актуализиране и преподписване са договорите с: Университет в Сао Пауло, Бразилия; Китайска академия за обучение на кадри в Пудун (CELAP); Висше училище в Резекне, Латвия;

Меморандум за разбирателство за създаване на Център за обучение на учители по китайски език с Пекиния университет за езици и култура; Благотворителна фондация „Александър Онасис“, Лихтенщайн; Руски държавен педагогически университет “А. И. Херцен”, Санкт-Петербург; Белгородски държавен национален изследователски университет; Асоциация за развитие на науката, техниката и образованието, Враня; Одески национален университет “И. И. Мечников”.

3. В процес на сключване са нови договори с: Университет „Йосиф Щросмайер“, гр. Осиек, Хърватия, Факултет по кинезиология.
4. Великотърновският университет продължава членството си в следните международни университетски организации: Асоциация на европейските университети (EUA); Мрежа на черноморските университети (BSUN); Агенция на франкофонските университети (AUF); Асоциация на Балканските Университети (BUA); Клуб на ректорите на Европа.

Следва да се отбележи, че във ВТУ функционират и редица чуждоезикови центрове: Център по Англистика и ирландистика; Американски център „Мартин Лутър Кинг“; Франкофонски център за документация и информация; Немска библиотека; Австрийска библиотека; Нидерландски културен център; Руски културно-информационен център „Акад. Дмитрий Лихачов“; Център за гръцки език и култура; Кабинет на португалската и бразилската култура; Център за арабски език и култура; Испански център; Славистичен комплекс, в чиято структура съществуват обособени Полонистичен център, Семинар по сръбски език и Семинар по словашки език; Център за китайски език и култура; Център за японски език и култура; Семинар по италиански език; Център по корейски език и култура, Център по модерна лингвистична българистика.

Мобилността на преподавателския състав с цел преподаване и с цел обучение също е от голямо значение за разширяване на участието на университетската научна общност в европейското изследователско пространство. В Европа съществува голямо разнообразие от национални системи за висше образование, както и стремеж да се интернационализират учебните планове и да се внесат в тях общоевропейски елементи, реализирани чрез проекти за мобилност. Международната мобилност на преподаватели и изследователи с цел преподаване и с цел обучение е предвидена да обхваща значителен дял от академичния състав. През 2022 г. броят на мобилностите се завръща към нормалните си стойности от преди пандемията от COVID – 19. Изходящата преподавателска мобилност с цел преподаване по Еразъм+ е нараснала с 52,08 % спрямо предходната година, а изходящата преподавателска мобилност с цел обучение по Еразъм+ – с 34,09 %.

#### ***Планове и насоки за бъдеща работа през 2023 г.***

През 2023 г. подготовката на висококвалифицирани и конкурентоспособни специалисти съобразно изискванията на пазара на труда и бизнес средата в регионален и национален план ще продължи да бъде една от глобалните цели на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Постигането на тази цел преминава през осигуряването не само на качествено обучение в унисон с тенденцията за модернизиране, хуманизиране и прагматичност на висшето образование, но и на подходяща среда за развитие на научноизследователската дейност.